

Image © Community Media Association, UK

SKUPNOSTNI MEDIJI

Svet Evrope smatra skupnostne medije kot pomemben vir lokalnih vsebin, kulturne in jezikovne raznolikosti, medijskega pluralizma, socialnega vključevanja in medkulturnega dialoga.

Svet Evrope podpira doprinos skupnostnih medijev na področju informacijske in medijske pismenosti, z razvijanjem kritičnega in kreativnega mišljenja ter aktivno participacijo v procesu nastajanja medijskih vsebin.

Kratek pregled najnovejših
smernic Sveta Evrope in
dejavnosti, ki podpirajo
delovanje skupnostnih medijev

Vsebinski
poudarki

Informacijska
družba

www.coe.int/freedomofexpression

Vloga skupnostnih medijev

Svet Evrope prepoznava izjemen doprinos skupnostnih medijev k uresničevanju temeljne pravice svobode izražanja in dostopa do informacij, ki je zaščiten z 10. členom Evropske konvencije o človekovih pravicah.

Skupnostni mediji, ki oddajajo ali ustvarjajo multimedijske vsebine, si delijo naslednje značilnosti: neodvisni so od vlad, podjetij, verskih institucij in političnih strank. Naravnani so neprofitno, pri nastajanju njihovih vsebin in upravljanju pa prostovoljno sodelujejo člani civilne družbe. S svojimi dejavnostmi si prizadevajo za javno dobro in za dobrobit skupnosti, v katerih delujejo. Skupnostni mediji odgovarjajo in so v lasti lokalnih skupnosti ali interesnih skupin. Predani so inkluzivnim in medkulturnim praksam. Skupnostni mediji so organizacije civilne družbe, običajno registrirani kot pravne osebe, ki omogočajo in spodbujajo participacijo na različnih ravneh njihovih struktur. Kot tako imenovani »tretji medijski sektor« se skupnostni mediji jasno razlikujejo od državnih javnih medijskih hiš in pa od zasebnih komercialnih medijev.

Skupnostni mediji kot alternativni ali komplementarni kanali medijske produkcije in distribucije podpirajo aktivno državljanstvo in politično udejstvovanje prav vseh članov družbe. V skupnostne medije so vključene raznolike skupnosti, prav tako pa na tisoče prostovoljcev, ki ustvarjajo medijske vsebine v različnih jezikih in sodelujejo tako pri usposabljanjih kot pri upravljanju medijev. V ospredju skupnostnih medijev aktivno stojijo ženske, marginalizirane skupine, umetniki, študenti novinarstva, državljani, med katerimi so nekateri migranti ali begunci, alternativni DJ-ji, mladi in starejši.

Vključevanje in opolnomočenje

V zadnjih desetletjih so evropske družbe postajale vedno bolj raznolike in večjezične, istočasno pa vedno bolj razdeljene in prepletene z neenakostmi. Zaradi prehoda v ekosistem digitalne komunikacije je dostop do medijskih vsebin za mnoge mogoč le prek fragmentiranih in neenakih poti spletnih družbenih omrežij. Skupnostni mediji predstavljajo protitež takim pojavom, saj ponujajo usposabljanja na področju digitalnih veščin in etičnega novinarstva za ljudi različnih starosti, jezikovnih skupin in manjšin, vključno z ljudmi s posebnimi potrebami. Na skupnostnih radiih in televizijah lahko ti ljudje najdejo tako fizične kot virtualne prostore za izmenjavo informacij, participacijo in kolektivne ukrepe.

Študija Sveta Evrope z naslovom **Prostori vključevanja – Potrebe beguncev in migrantov na področju medijske komunikacije in odzivi skupnostnih medijev** (2018) je raziskala medijske navade in specifične potrebe beguncev ter migrantov. Primeri dobre prakse kažejo, da lahko migranti in begunci svoje specifične komunikacijske potrebe dosežejo na skupnostnih medijih, ki jim lahko ponudijo usposabljanja in zagotovijo prostor za samoreprezentacijo, s pomočjo večjezičnih in interaktivnih formatov, pa tudi s spodbujanjem vključevanja v lokalna omrežja. Skupnostni radii in televizije po Evropi in širom prostovoljcem nudijo možnost, da razpravljajo o temah, ki se tičejo civilne družbe, da povejo svoje zgodbe in poročajo o problematikah, ki zanimajo njih in ljudi, ki živijo v njihovi okolici. Na teh inkluzivnih platformah za dialog lahko ljudje naslovijo problematike kot so osamljenost, strah pred revščino, polarizacijo in kampanjami, ki širijo napačne informacije.

Premagovanje ovir

Organizacije skupnostnih medijev so pomembne celice tkiva demokratičnih družb, kljub temu pa v mnogih evropskih državah še vedno niso formalno in pravno prepoznane kot take, onemogočen jim je pravičen dostop do platform, kjer bi svoje vsebine lahko distribuirale, prav tako pa ne uživajo stalnega in rednega financiranja. Sredstva najpogosteje pridobivajo iz javnih virov, prispevkov prostovoljcev, usposabljanj na osnovi participacije in subvencij za projekte z družbenimi učinki. Zaradi pomanjkanja jasne opredelitve in prepoznanja statusa skupnostnih medijev, se tudi tam, kjer so javna sredstva na voljo, pojavlja grožnja, da bodo skupnostnim medijem odvzeta ali pa preusmerjena v druge medijske platforme, vključno z zasebnimi in pridobitnimi organizacijami.

Dostop do pravične razporeditve tehnoloških sredstev je prav tako zahteven za skupnostne medije, ki so običajno med manjšimi platformami, in so tako odvisni od ugodnih cen za avtorske pravice, oddajnih frekvenc in pasovnih širin na digitalnih platformah. V večini evropskih držav skupnostni mediji tehnološko opremo pridobijo s pomočjo donacij in dela, ki ga večinoma opravijo prostovoljci. Audio in video vsebine, ki jih oddajajo skupnostni mediji, so najpogosteje podcenjene in podplačane, na digitalnih platformah pa so le redko izpostavljene.

Spodbujanje standardov

V kontekstu, v katerem svobodo izražanja in dostop do informacij vse bolj ogrožata koncentrirano lastništvo medijev na istem področju in širjenje lažnih informacij, so skupnostno vodeni projekti, tako na spletu, kot v obliki radia ali televizije, pomembni pokazatelji medijskega pluralizma. Z ustvarjalnostjo, dialogom in izobraževanjem si skupnostni mediji prizadevajo za skupnostno dobro in za živahno, trajnostno naravnano lokalno gospodarstvo.

Standardi Sveta Evrope, ki zadevajo skupnostne medije, so se skozi leta spreminjali. Svet Evrope vse bolj prepoznava vrednost skupnostnih medijev in njihovo perečo potrebo po finančni podpori. V svojih **Priporočilih za medijski pluralizem in transparentnost lastništva medijev** (2018), je Odbor ministrov nedavno pozval države članice, naj podprejo ustanavljanje in delovanje manjšinskih, regionalnih, lokalnih in neprofitnih medijev, vključno s tem, da zagotovijo finančne mehanizme in tako prispevajo k njihovem razvoju.

Druga ključna priporočila vključujejo:

■ **Priporočila za medijski pluralizem in raznolikost medijskih vsebin** (2007) Odbora ministrov, v katerih Svet Evrope spodbuja delovanje skupnostnih, lokalnih, manjšinskih in socialnih medijev, ki lahko prispevajo k pluralizmu in raznolikosti, in nudijo prostor za dialog, s pomočjo katerega se lahko zgodi integracija v vseh skupnostih in generacijah

■ **Deklaracija o vlogi skupnostnih medijev v spodbujanju družbene kohezije in medkulturnega dialoga** (2009) Odbora ministrov, v katerem Svet Evrope poziva države članice, naj pravno prepoznajo sektor skupnostnih medijev, jim omogočijo dostop do oddajnih frekvenc (analognih in digitalnih) ter zagotovijo strukturno podporo ter financiranje.